

Intrekking belasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente - Aanslagjaar 2016 en aanslagjaar 2017 - Intrekking en beslissing tot terugbetaling conform artikel 1235 van het burgerlijk wetboek

Vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2020

Bekendgemaakt op www.maldegem.be op 30 oktober 2020

Juridische gronden

- Gelet op de artikelen 41, 162 en 170, §4 van de Grondwet;
- Gelet op het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, meer bepaald de artikelen 2, 40, 41, 252, 286 t.e.m. 288 en 326 t.e.m. 335;
- Gelet op het belastingreglement goedgekeurd door de gemeenteraad op 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente. Met dit belastingreglement werd voor het aanslagjaar 2016 een algemene belasting op de economische activiteit geheven;
- Gelet op het belastingreglement goedgekeurd door de gemeenteraad op 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente. Met dit belastingreglement werd voor het aanslagjaar 2017 een algemene belasting op de economische activiteit geheven;
- Gelet op artikel 1235 van het Burgerlijk Wetboek.

Feiten

- Het belastingreglement goedgekeurd door de gemeenteraad op 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente. Met dit belastingreglement werd voor het aanslagjaar 2016 een algemene belasting op de economische activiteit geheven.
- De bekendmaking van het gemeenteraadsbesluit van 15 december 2016, op 23 december 2016.
- Het belastingreglement goedgekeurd door de gemeenteraad op 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente. Met dit belastingreglement werd voor het aanslagjaar 2017 een algemene belasting op de economische activiteit geheven.
- De bekendmaking van het gemeenteraadsbesluit van 15 december 2016, op 23 december 2016.

Argumentatie

- De gemeenteraad is van oordeel dat, in toepassing van het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel en de beginselen van behoorlijk bestuur en ter behartiging van het algemeen belang, de beide voormelde gemeenteraadsbesluiten van 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente voor de aanslagjaren 2016 en 2017, moeten worden ingetrokken en wel om hierna volgende redenen :

- De beide gemeenteraadsbesluiten van 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente, voerden voor de aanslagjaren 2016 en 2017 een algemene belasting op de economische activiteit in. Hierbij werd in artikel 9 van het belastingreglement, voor wat betreft de tarifiering, een onderscheid gemaakt op grond van woonplaats van de natuurlijke persoon die een economische bedrijvigheid uitoefent op het grondgebied van de gemeente en rechtspersonen, waarbij natuurlijke personen met een woonplaats op het grondgebied van de gemeente Maldegem een aanzienlijk lager bedrag aan belasting dienen te betalen.
- Voor de aanslagjaren 2014 en 2015 werd een vrijwel identiek belastingreglement goedgekeurd door de gemeenteraad. Tegen deze belastingreglementen werd een vernietigingsberoep ingediend bij de Raad van State. Bij de arresten van de Raad van State van 30 november 2017 (nr. 240.034 en 240.035) werd het belastingreglement voor het aanslagjaar 2014 vernietigd. Voor de aanslagjaren 2014-2019 werd een algemene belasting op de economische bedrijvigheid goedgekeurd door een beslissing van de gemeenteraad van 20 december 2013, waartegen een vernietigingsberoep werd ingesteld bij de Raad van State op 13 februari 2014. De gemeenteraad besliste op 23 oktober 2014 om het gemeenteraadsbesluit van 20 december 2013 op te heffen en een nieuwe beslissing te nemen om voor de aanslagjaren 2014 tot en met 2019 een algemene belasting op de economische bedrijvigheid te heffen. Het vernietigingsberoep bij de Raad van State tegen het reglement van 20 december 2013 werd verworpen wegens gebrek aan actueel belang. Tegen het gemeenteraadsbesluit van 23 oktober 2014 werd een vernietigingsberoep bij de Raad van State ingediend op 29 december 2014 en de Raad van State heeft bij arrest van 30 november 2017 het belastingreglement van 23 oktober 2014 vernietigd. De betwisting voor de Raad van State betrof onder meer het onderscheid tussen natuurlijke personen zelfstandigen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente enerzijds en rechtspersonen en zelfstandigen zonder woonplaats op het grondgebied van de gemeente anderzijds. De Raad van State wijst in het arrest onder andere op het substantiële verschil qua tarief tussen beide voormelde categorieën van belastingplichtigen. De verantwoording voor dit onderscheid moest volgens het belastingreglement worden gezocht in de aanvullende belasting op de personenbelasting die reeds wordt betaald door de zelfstandigen – natuurlijke personen die inwoner zijn van de gemeente en die aldus langs die weg ook al bijdragen in de gemeentelijke fiscaliteit. De Raad van State stelde in het arrest van 30 november 2017: “Gelet op hun onderscheiden doelstellingen kunnen de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting en de bestreden belasting op de economische bedrijvigheid niet geacht worden van die aard te zijn dat de onderworpenheid aan de eerste belasting een toelaatbare verantwoording vermag te vormen voor de verregaande begunstiging op het stuk van het belastingtarief in de tweede belasting.”. De Raad van State oordeelde dat door in artikel 10 van het betreffende belastingreglement, niet-inwoners van de gemeente aan een aanzienlijk zwaarder belastingtarief te onderwerpen dan de ingezetenen, dit artikel het gelijkheidsbeginsel schendt. Het eerste opgeworpen middel(onderdeel) werd gegrond verklaard. Het gehele belastingreglement werd vernietigd.
- In het belastingreglement voor het aanslagjaar 2015, goedgekeurd door de gemeenteraad op 22 oktober 2015 werd de tekst van het belastingreglement goedgekeurd door de gemeenteraad op 23 oktober 2014 quasi ongewijzigd behouden. De principes van de belastingheffing werden behouden, met name de onderscheiden behandeling tussen natuurlijke personen inwoners enerzijds en de rechtspersonen en natuurlijke personen niet-inwoners anderzijds, doch de tarieven werden wel gewijzigd (met behoud van voormeld onderscheid).
- In het verzoekschrift tot nietigverklaring van het gemeenteraadsbesluit van 22 oktober 2015 werd één middel met vier onderdelen ingeroepen, waarbij in het eerst middelonderdeel opnieuw het onderscheid tussen natuurlijke personen zelfstandigen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente enerzijds en rechtspersonen en zelfstandigen zonder woonplaats op het grondgebied van de gemeente anderzijds wordt bekritiseerd.
- In het verslag van de auditeur bij de Raad van State van 14 maart 2019 werd voorgesteld om elk, in het vernietigingsverzoek, opgeworpen middelonderdeel, gegrond te verklaren. De auditeur besluit door voor te stellen om het reglement van de gemeenteraad van de gemeente Maldegem dd. 22 oktober 2015 houdende goedkeuring van de algemene gemeentebelasting op de economische bedrijvigheid voor het aanslagjaar 2015 te vernietigen.
- Het belastingreglement goedgekeurd door de gemeenteraad op 22 oktober 2015 werd vernietigd bij arrest van de Raad van State van 27 juni 2019 (nr. 245.023).
- Voor de aanslagjaren 2016 en 2017 werd eveneens een belasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente, ingevoerd, telkenmale bij beslissing van de gemeenteraad van 15 december 2016. Ten opzichte van de aanslagjaren 2014 en 2015 bleef de tekst van het belastingreglement quasi ongewijzigd. De onderscheiden behandeling tussen natuurlijke personen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente Maldegem die een economische bedrijvigheid uitoefenen op het grondgebied van de gemeente enerzijds en rechtspersonen en natuurlijke personen die geen woonplaats hebben op het grondgebied van de gemeente maar wel een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente, bleef behouden. Deze onderscheiden behandeling komt tot uiting in de tariefstructuur van het belastingreglement (zie artikel 9 van de respectievelijke belastingreglementen). Met name moesten natuurlijke personen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente en die een economische activiteit op het grondgebied van de gemeente uitoefenen, aanzienlijk minder belasting betalen in vergelijking tot rechtspersonen met economische activiteit op het grondgebied van de gemeente en niet-inwoners die een economische activiteit op het grondgebied van de gemeente uitoefenen. In vergelijking tot het belastingreglement voor het aanslagjaar 2015 was er voor de aanslagjaren 2016 en 2017 geen wijziging gebracht aan de tariefstructuur. Het doel van de belasting was ook ongewijzigd behouden. Met name was het de bedoeling dat natuurlijke en rechtspersonen die op het grondgebied van de gemeente Maldegem

een economische bedrijvigheid uitoefenen en daardoor in belangrijke mate gebruik maken van de gemeentelijke infrastructuur en de dienstverlening op het vlak van wegen, riolering, ruimtelijke ordening en milieubeleid, aan een gemeentebelasting te onderwerpen. In de motivering werd daarbij ook gesteld dat het redelijk voorkomt dat bedrijven die opereren onder de vorm van een rechtspersoon zwaarder worden belast dan de bedrijven natuurlijke personen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente. Het leek ook redelijk te zijn om in die omstandigheden bedrijven natuurlijke personen zonder woonplaats op het grondgebied van de gemeente zwaarder te belasten dan de bedrijven natuurlijke personen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente. De motivering voor het gemaakte onderscheid werd gevonden in het gegeven dat de natuurlijke personen met woonplaats in Maldegem aan de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting onderworpen zijn en voor belangrijke gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds zorgen en dat zij aldus in belangrijke mate bijdragen tot de gemeentelijke financiering. De gemeenteraad oordeelde dat niet kon worden ontkend dat de natuurlijke personen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente, die op het grondgebied van de gemeente een economische bedrijvigheid uitoefenen, ingevolge hun onderworpenheid aan de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting en ingevolge de werking van het Gemeentefonds veel meer bijdragen tot de gemeentelijke financiën dan de rechtspersonen en de natuurlijke personen zonder woonplaats op het grondgebied van de gemeente.

- Zoals hiervoor reeds werd toegelicht was de Raad van State van oordeel dat voormeld onderscheid een schending uitmaakt van het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel. De Raad van State stelde hierbij vooreerst vast dat de betreffende belasting een algemene heffing op de economische bedrijvigheid is. De Raad van State stelt daarbij dat het een zaak van redelijk en goed bestuur is om een billijke verdeling van de belastingdruk te betrachten en dat het in de rede ligt dat wie een economische activiteit ontplooit in de gemeente en bijgevolg verondersteld mag worden voordeel te halen uit de gemeentelijke collectieve voorzieningen, aan de gemeente een belasting betaalt. Dit rechtvaardigt evenwel niet dat in een belasting zou worden voorzien die strijdt met het fiscale gelijkheidsbeginsel, aldus de Raad van State. De Raad van State aanvaardt niet dat de verschuldigdheid van de aanvullende belasting op de personenbelasting, als verantwoording kan gelden voor het door de gemeente gemaakte onderscheid. De Raad van State stelt : “Voorts is het onverschillig voor het voordeel dat de exploitant van een economische activiteit wegens – specifiek – die exploitatie haalt uit de voorzieningen van de gemeente, of hij er al dan niet in de bevolkingsregisters is ingeschreven. Uit wat voorafgaat, volgt dat de bijdrage die een gemeentenaar levert wegens het nut dat hij van de gemeentelijke diensten geniet als ingezetene, niets van doen heeft met een eventuele bijdrage vanwege het nut dat hij van die diensten heeft als exploitant van een economische activiteit. Dat dus, zoals in de bestreden beslissing wordt overwogen, de natuurlijke personen met woonplaats op het grondgebied van de gemeente ten gevolge van hun onderworpenheid aan de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting veel meer bijdragen tot de gemeentelijke financiën is niet ter zake dienend. Gelet op hun onderscheiden doelstellingen kunnen de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting en de bestreden belasting op de economische bedrijvigheid niet geacht worden van die aard te zijn dat de onderworpenheid aan de eerste belasting een toelaatbare verantwoording vermag te vormen voor de verregaande begunstiging op het stuk van het belastingtarief in de tweede belasting.”. De Raad van State concludeert letterlijk dat het artikel 9 van het belastingreglement, door de niet-inwoners van de gemeente aan een aanzienlijk zwaarder belastingtarief te onderwerpen dan de ingezetenen, de in het middel aangevoerde gelijkheidsregel schendt.
- Elke overheid, ook de gemeente, moet het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel respecteren. Er ontstaat daarbij een spanningsveld tussen het legaliteitsbeginsel en het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel. Zowel het legaliteitsbeginsel, als het gelijkheidsbeginsel, heeft tot doel de burger te beschermen tegen de willekeur van de overheid. Het is een waarborg voor de belastingplichtige dat de overheid geen misbruik zal maken van de mogelijkheid om belastingen in te voeren. Het biedt bescherming tegen onrechtmatig overheidsop treden. Het gelijkheidsbeginsel dient dan ook te worden gerespecteerd bij de toepassing van het legaliteitsbeginsel. Indien de naleving van het legaliteitsbeginsel resulteert in een schending van het gelijkheidsbeginsel, zal het legaliteitsbeginsel moeten wijken voor het gelijkheidsbeginsel.
- Daarnaast is de gemeente ook gebonden door de beginselen van behoorlijk bestuur. Beginselen van behoorlijk bestuur zijn algemene rechtsbeginselen waaromtrent de algemeen gedeelde rechtsovertuiging heerst dat zij van wezenlijk belang zijn voor onze samenleving. Het zijn beginselen waarvan een algemeen gedeelde rechtsovertuiging bestaat dat zij, gelet op de hoedanigheid van de overheid en de plaats van de reglementen in de normenhierarchie, wezenlijk zijn voor onze samenleving. Zij dienen om de discretionaire bevoegdheid van de administratieve overheid binnen de perken te houden van hetgeen algemeen als rechtmatig wordt aangevoeld. De eerbiediging van de beginselen van behoorlijk bestuur vormen een substantiële vereiste voor de rechtsgeldigheid van de administratieve rechtshandelingen. Het niet-eerbiedigen van deze algemene beginselen van behoorlijk bestuur heeft tot gevolg dat de administratieve rechtshandeling, die met schending van deze principes tot stand is gekomen, nietig zal zijn. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur worden immers gekwalificeerd als effectieve rechtsregels waarvan de schending gelijkstaat met de schending van de wet. Ook het gelijkheidsbeginsel is een beginsel van behoorlijke regelgeving.
- Tegen de belastingreglementen voor de aanslagjaren 2016 en 2017, goedgekeurd door de gemeenteraad op 15 december 2016 werd geen vernietigingsberoep ingediend bij de Raad van State. Louter vanuit de optiek van het legaliteitsbeginsel zijn deze belastingreglementen aldus wettelijk in voege getreden. Evenwel heeft de Raad van State vastgesteld dat de belastingreglementen betreffende de aanslagjaren 2014 en 2015, die tekstueel quasi identiek

waren aan de belastingreglementen voor de aanslagjaren 2016 en 2017, vastgesteld dat deze belastingreglementen het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel schenden (zoals hiervoor uitvoerig werd toegelicht). Aangezien de gemeente gehouden is het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel te respecteren bij de tot standkoming en uitvoering van een belastingreglement en uit de rechtspraak van de Raad van State is gebleken dat het gelijkheidsbeginsel werd geschonden bij de goedkeuring van de belastingreglementen voor de aanslagjaren 2016 en 2017, mochten de voormelde belastingreglementen niet worden uitgevoerd, door inkohering van de belasting op basis van deze belastingreglementen. Door de uitvoering van deze belastingreglementen heeft de gemeente eveneens het gelijkheidsbeginsel en de beginselen van behoorlijk bestuur geschonden. Vanuit de beginselen van behoorlijk bestuur is het dan ook aangewezen dat de gemeenteraad deze ongrondwettelijke toestand recht zet, door de belastingreglementen goedgekeurd op de gemeenteraad van 15 december 2016 betreffende de belasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente voor de aanslagjaren 2016 en 2017, in te trekken. Daardoor wordt een niet verantwoorde differentiatie uit het rechtsverkeer weggenomen. Alle natuurlijke personen en rechtspersonen die een economische activiteit op het grondgebied van de gemeente hebben uitgeoefend tijdens de aanslagjaren 2016 en 2017 worden daardoor terug op dezelfde wijze behandeld.

- Door de intrekking van de belastingreglementen goedgekeurd door de gemeenteraad op 15 december 2016 betreffende de belasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente voor de aanslagjaren 2016 en 2017, door de gemeenteraad, wordt de wettelijke grondslag voor de ingekohierde en betaalde belastingaanslagen teniet gedaan. Aangezien daardoor een onverschuldigde betaling van de belasting ontstaat en de betaling van de betreffende belastingen is gebeurd zonder oorzaak, dienen de op basis van dit belastingreglement betaalde belastingen onverwijld te worden terugbetaald in toepassing van artikel 1235 B.W. De onverschuldigd betaalde belasting zal worden terugbetaald aan de respectievelijke belastingplichtige nadat laatstgenoemde (schriftelijk) heeft bevestigd dat de terugbetaling kan gebeuren op het rekeningnummer dat samen met het terug te betalen bedrag, voorafgaandelijk aan de terugbetaling, aan de belastingplichtige zal worden meegedeeld.

BESLUIT

Gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente - aanslagjaar 2016 en aanslagjaar 2017 - intrekking en beslissing tot terugbetaling conform artikel 1235 van het burgerlijk wetboek

Artikel 1:

De beslissing van de gemeenteraad dd. 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente voor het aanslagjaar 2016 wordt ingetrokken.

Artikel 2:

De beslissing van de gemeenteraad dd. 15 december 2016 betreffende de gemeentebelasting op de natuurlijke en rechtspersonen die een economische activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente voor het aanslagjaar 2017 wordt ingetrokken.

Artikel 3:

De gemeente zal onverwijld overgaan tot terugbetaling van de ingevolge de intrekking van de belastingreglementen onverschuldigd betaalde belastingen. Onderhavig reglement tot intrekking geldt als titel voor de terugbetaling van de op basis van het ingetrokken gemeenteraadsbesluit onverschuldigd betaalde belastingen.

Artikel 4:

Dit besluit wordt bekendgemaakt op de gemeentelijke webtoepassing, met vermelding van zowel de datum waarop het werd aangenomen als de datum waarop het op de webtoepassing bekendgemaakt werd.

De toezichthoudende overheid wordt op de hoogte gebracht van de bekendmaking van het besluit op de webtoepassing van de gemeente.

